

Сыланата
3 харчы

Д. М. Потапова отчуу-
уур нэрсүхүүтүгэр рай-
совет исполкомун предсе-
дательн солбуулааччы, рай-
лан председателэ П. Г.
Ирилинэ кыттыны ыла-
та.

«СО» корр.

Нерюнгритаан «Мугудай» совхоз-күппи ууаайыбатар 3 автомашина тэтигиз налы. Өрөһөлүү комбинорм тизэматар. Сыры-апан дьонуттан хайдах туох айаннаан кэлбитэрин ыйыталастыбыт.

— Бу комбикорму Золотинка стан-
цияттан түзмийдигит. Бийикти— «Яку-
уголь» холбогуч Нерюнгри куураттаах
5 №-дээх париятын водителлэрибит.
Кэлэ-бара 5 хонугунаа сыдыабыт. Чу-
рапчыга бу шикс сырымыбыт буолла.
30 торно бурдугу арыаллыбыт. Кыратын
сахалаллаан алдыана сыдырыбыштыгын
аахсыбатахха, суолтан туораан утуяан
ыла-ыла айаннаан жаллыбыт, — диэтэ во-
дителлэртэн биридэстэра Андрей Вален-
инович Полежаев.

— Биһигини бу дьом абырааг оло-
рдолор. Тохсунньуга дьэри 500 тонна-
ны аҕалыахтаахтар этэ. Ону бу сы-
рынан толордулар. Кыстын устата
уопсайа 1500 тонна комбиворму тү-
бүһүлэри, Туун-кууус аһантан кэлэр
материаллары туһалай түһүтүтэн Ми-
хай Пермякову, Владимир Местнико-
ву куруусчууттарынан, Владимир Вар-
ламовы приемщиһынан аһаатыбыт. И-

Ныг таякч тушугар бу дуусгун дымак
оперативнайдык быһаарыллар буолаа, —
диспетчер Егор Андреевич Понкин
совхоз иинигар гурар тиздэр-танар үлэ-
тар төлөрүллүүлэрин туһунан кылаас-
тык бидилиинэрдэ

Сэвгээс нэгдсэн сүлдийнхний туснар
кормоцехтар тохтоло суух үзэлзэний-
нэрэ Нерюмги мурдук зараах сиртон
интернациональнэй юмону огторор, отун-
тан, комбикормунаа хаачылар нуучча
дөгөтгөрбүт сырынны-ааны нийтэн-
хотон сымдымларьттан бичатчы туту-
дуктаах. Дөвөрлөнүү ырахааттары туо-
рааһынча хатариллан. Ол чарылаах
холобурун бу үтүе саяалаах нуучча
уолаттарын биир күнээдн аан туган
ортогунан абаннаан кэлбүт да сырын-
ларьттан көрөбүт.

Семен ПОПОВ.

Снимок: (хагастан) Совхоз диспетчер Э. А. Пинигин, приемщик Д. Б. Варзамов, «Якутгосхоз» холбоон; Нерюнгри куораттаагы 5 №-дээх автопаркаатын водителлэрэ Н. В. Васютин, А. В. Полежаев уонна А. Н. Самойлов.

П. Окоченин фотога

ОАПХ советыгар

ОАИХ советын тэрийн тусам оройуонга сыйла кыттыгын тэрийн болууостарыгар сүбэ мунуваа кытылгына. Олоо сөххөстөр отделеделэрин уурааллыондаа, республика Госагропрому, Итестания предтаителлэро кыттыгыны кытылар. Түмсүүмү сыйла кыттыгыны тэрийн ОАИХ советын илнэн тэрийлибт комисси предсидателл агропром уэлэнтөрүн профсоюзун райкомун предсидателл Е. Е. Васильев салабан кытыла.

Сылыныптар, специа-
листар сыналгычыларын
мен, быыл сылы кыста
та ошучу ууусугувар
буола. Бастагынан
сылы хайыта ыраата
Ол алаас сир 70 ча бы
рыпанаа апысаа был-
дыамытынан бынарыл-
тар. Урохтор, уруйа хары-
баа отто дааны ошусе-
лээх үзүңүлөрө суох эте.
Быыл ошю эбиге хаар
уорманы таһынан халы-
гааа эрер. Билигин со-
рох сирдэргэ хайыа-үйө
40 см буола ошуста, ошю
де эбиллэр чичилээх.
Иккэйилл, оройон ба-
лаһааһытаа моһтоһуөн
сылыга от угуллуута
ыра. Усуһунэ, хайаа-
ыһыһабылар тэрэһин дьа-
һаллары миһэтэһигэр сир-
де суох коһутатан ошю-
тоһуһунара ошуста.

Кичик отделеңчелар
управляюнайдара му-
нахха балазынны
сирдаттылар. Онтон көс-
түтүгүн, сорох сох-
сирга убаныны өлөрүү
тус тардыллыбыт. Ол,
бидең тулар, ийа бизлар
туруктарысар охсубут.
Силтанын Амыда уонна
Анна үтүгөр үрөктөргө
өхсүүнү Кири Марис а-

тынан союзхоз, Чалпыр, Мугудай отделениелара ордук хожуутаттылар. Оттоон Болтоно отделениетин сыгыбыгытара кайбурлар олох даганы туттуан орооллор. Дьингисин болгонелорго Хатараабы үрөбөр күһүн эрдэ куруу хабай оҕоһулдан турар. Бу отделениеда ыра сыгы балачча эрдэ аһымыра килдириллибитэ. Ол ээри туруктаа хожууту азатыллыбыт. Хатылы сыгыларынааарар мөлүтөх. Ол баричининэтин ОАПХ сыгытыга старшай зоотехника А. К. Мамышев сыгыбыгыттар ыһамныларыйан быһаарар. Күннэ Хатылыга сыгыбыгыттар сарсыларда эрдэ уонна кичинитин дьыбар түһүүтэ аһаталларып, оһон сыгы титирсэбэтин үчүгэй холобур быһынытынан быһаттыта.

Биймал сымлыга фуран, комбикорм баар. Ошон дымала баар итиникин чыныгы кедүүстөхтө түшүнишсе кетер. Холо- бур. Мугудай опыткаш сымлынытара отделение биригит бульдозердан каары астаган, бурдуу маршрукка тарыган ха- ванчылар. Бульдозердан бин сымл күүбүүрүгү оша отур өйдөдөөк. Ол үзөртү сорох совхозтар бу өттүнөн, ныйман дым- буммака ооролдор. Кө- лөнгөтө, бин урукку сым- ларга курдук, сымлыныт- тар комбикорму биригиз- түүнөлдөрү түшүнүк от

Деление сага уурааляно
цайа Н. П. Захаров кэл
сэлтэ. Энээ ага курдун
оройуонга бастаһына
күөл бөлбөһүн сылга
аһыскалар анаан туһан
мыт Соловьев отделение
тыгар 1,5 тонна былыһы
хостонно.

—Сылданы күһүмү
эмтэһин быһылыаһын, Он
салгыһы быһыахха наада
Ордун аһыһыкка түрү
оттун коруллуохтохс.—
директор Б. Р. Ты
гыһааһа

Кийи оңстон салгын оройуон сыгыһыттары баһыйар үгүс өттө эдэр даһы буолбуттарын, онор соххоһтор салаалталара киинлэргэ кырдыабаастарга наастаһытыры аныктаахтарын тоһоһолоон бэлэм тэттэ. Ону таһа, сыгы арбаһа, бал чабырдан муһуруан эрериг ахта турган, ону ыраастатынын мааскайдыһа төрүнэргэ түһүрүстэ.

Барахан кыстыкка сал-
гыныктарга селтөөх техни-
ка — сыйбараллаахтаах
Холосур, «Мамдаааай»
совхоз дирекцията бини
тракторы таһынан ГАЗ
66 автомашинаны бивэрэ
Огого атын сирдэргэ
итиһини көрбөккү. Му-
һак кыттылаахтарга о-
скуп бичигини тикэ-
вээн сирдэргэ оту прес-
салиннэ, тийэр-таһа-
үдэлэргэ элбэк техника
туурору кубута буоларын
этилер. Дыла уустугун
бутиһа «Чурапча» сов-
хозка сылгы аһарын хат-
тап көрөн, аһытыла

ныра да буоллар, элгич-эрдэ. Субуруускай аатынан советскай эмнэ эбэн кордүүлэр. Субо муһунах аатын советскарга итинник рекомендацияны оҥорго доһна улахан тым-ныһылар кэмнэригэр абыллыг иуорматан 2 төгүлэ тийэ эбэллэригэр сүбэлэстэ. Барыбырла кордөрбүтүмүн, оройуонга ханна даҕаны сыгытча илгэн иббөн үтүккээ илгик, оннооҕор аһы турар сыгытча суох. Маны эмнэ быһаара, дыһайа охсул-уохтаах.

Самалалыктарынын, сел-
гизге маанилук уустук кыс-
тыгы оройуонга 1965—66
ес. уонча 1978—79 ес.
мезон аспапта биллэр.
Онно суурутон салгы
окутубата. Выйыл арыл-
атына дин оттон ураты
айылык баара буолар. Ол
да ибни суба мунуах
кыттыылнахтара динг ха-
балынын салгынаас-
тахха, кичэйи төрүйдэх-
хэ, быйылгы кыныны
улахан суутуга суох мул-
чу түрүөхкэ сон дин са-
нааны аттидэр. Ол бу ба-
рыстаах салааны салгы
сыйынаарыга, 10700-төн
көбө диниһи өбөлорун
аны саар атытга күөхкэ
үктэнэрнигэ быйаарар
оруду ибни фактора

Муньбаха кыттымын
Абыт Саха АССР Гос-
аэропромун ветотделын
истварана А. К. Горохов
кыстык соруттарын гөтө
республикага сылгы ит-
тентин сайыннарын кэ-
сэлини ол ийгэр, быс-
сахтык ылаахха, бини-
оробуозистун киллээн
турин, 4 сиргэ сылгы за-
водун тарыин туһунан
бигиһиниэртэ

С. ПОПОВ,

кытыла туоратмалар
Куоракка сууһунан тонна
санаас аҕалылыына. Ити
Алдан өрүсүэ муостаны
болдьоһун иһинэ аһыт.

Тенгизин жана муну искусствонун жана халыктын түмүрүн саталышы.

(CCTA)

Педагогической
улы
маастардара

Өзүсүлө реформаларыгар
өзүлөргө нүүчү тылым
былаарыны тосту туну
гер түбүдүн очуку ийил-
лар. Ити улакка оруту
досорочуларга бирдас
тарынны Чуралчы орто
окуучуларга ичкылай ты-
лаастарга нүүчү тылым
учуутала Е. С. Мордо-
нын буолар. Ити былай
де тылым арычачылар-
га нүүчү нүүчү тылым
сүмүккү сүрүхүрүгэр
ныгар, тардар алыбын
иштэтигиини аһар.

Елена Сергеевна үзүт-
тал бөлүмдөн келген туох
үрөткүлөрү? Бастагыты-
нан, бийик бейзанын өдө-
түн тозору байлыгыра
туумнаахтык үлэтинер. Эл-
бөк аналлаах литератур-
ны алар, конспектаар
олортоп бейзаны үлэти-
нэдаагы булан алар
1970 сыллаахха үлэтин
үлэтин үрөткөн Магадан-
наады педагогический ин-
ституту бүтүрбөтө. Педа-
гогический аадылара
сыл ахсын активнайды-
наттар. Суруйбут дакы-
лааттара учууталлар идэ-
лэрин үрдөтөр республи-
катаар институт Бачу-
гунай грамоталарынан на-
бардалаахты.

Даныярддаах үлэ түмэтэ учуутал уруонтарыгар кистэр. Елена Сергеевна уруонтара малдыин тээсетическай да, методическай да өттүлүнү арыу таһымнаах буолалар. Ологу кытта сыбээс гэрэ ullaан. Уоротуниттэр аңардас ученигынан мугурдарыммака көрдөрөн үөртөт пособиелары, техникачкскэй средственны кинигини туһанар. Оголор хартыһынаны көрөн тураа кэспээннэри онорон, араас оонкулаага кыттан хаһы

дарыга жөнөткөн, ко
бун диафильмдерге
дошонун сыйынып келе-
тиилерин байыттылар, с
тиндиктиктен келген нуу
чалары санара үрөзө
лар. Бийиз төрөгө с
ыгы нууча тын ку
хуонун үзүлөт. Ого
ошонун даягы-жара

туурчлаларыттан савалар
бу улахан нуруот тыл
наң баайын билиналар
хатынаимат дыкты айы
ныларын умсуруйан а
раллар. Елена Сергеев
үөрэтэр оворлор үөрэхт
рин 100 бырыһыан сити
һаллар. Урдук ыкта
үөрөнзэчинлэр нууч
тылын уонна литератур
тын предметигэр ситиһи
лээхтин үөрөннлэр
анылаата, чуолан, н
чалыай ылаастарга у
руллар. Ити улахан
пиеэтинин өйдөө-сана
туран, үлэллэр буола
учуутал үлэтигэр сава
тен сака нымалары ки
лэрэн, үлэтин ис хойс
дун байытан иһэр. Тэ
кистэндиһэй, оскуола
эмэс саганы ыараханы
ылынар дьон суох буо
батахтар. Оттон Еле
Сергеевнаны биэр ил
лээхтэр саганы уту
наахтык бөрдүүр. Үчү
йи өбүүр уонна олох
биллээргэ көбүдүүр ки
быһымтыһа сыаналы

лай Ой жүрдүк. Горещайк бусарыагар айыллар шы-
малата Бейэттин үлэтигэр
быйагы киллэрин, араа-
табылларын, алгорит-
нары динини туһанар.
Ортоо олоҕо оҕону төлү-
дүртэ үлөтөргө ардуу
табыстаахтар. «Сити-
нэҕэ кэпсэтиннэри сиргө-
рууга бэлэмнэрин шы-
малара». «Маннайга кы-
лааска тыҥы сайыннары
үлэлэре, сый ахсын адыр-
дэргэ» холобур буолар апа-
рас уруоктары бһэрэр.
Учуттал үлэтин ити оны-
та 1986 сыллааха рес-
публикага таргатылмыш-
та. Бейэттин Борозонго
ийилан республика бари-
муунунарыттан мустуу-
буннр идэлээхтаригэр. Зо-
лодическай холбонун са-
лайаччыларыгар кэпсэ-
тинэ, онытын үлэстибэ-
тэ.

Елена Сергеевна район общественной методички башытынан оскуолазга сылдан учуу-талларга көмөү ойгорор. Оскуолатыгар эдэр учуу-талларга наставниктыыр. Төрөшпүт комитетин чиниз, «Знание» общество лектора. Оттон ол барыга кичиттен үгүс-адбах беркэмзет, билинин аркыяр.

Кыдагастың кызылтанган
дыз ичинник кийин мето-
дист-учуутал, бастың об-
щественик, айыуус су-
рахтатх ийз Елена Сер-
геевна Мордовская.

К. ОКОНЕШНИКОВА,
завуч.

КСК: кэдүүс
уонна далааһын **Иллэн кэм**
уонна ыччат

сенцидлар, сымдлар дийн
ахсааннарын буолбаһа,
тотторутун кинилэр (сен-
цидлар, в. д. а.) нөрүт-
пэрия элбэһингэ болуом-
тоу ууруоха, дьон ин-
тэриэһин, баһатын ордуу
толору учуоттуоха. Сын-
надалаһы төрөһин форма-
ларын сағардыаха, Хо-
лобур, баскыһманһы күн
кэргэ кафедалар, чайһайда-
ры үлалалэр кыалһыан
сөбүн Хайаһыт мичаһта
ра олоххо нөрдөрбүттөрин
туһунан истибитим. Спор-
тивнай күрэхтэһиллэр
мичаһ олус сөбүлүүр
Оройуон спортивнай спар-
таһадаһын совхозтар, нэ-
һилиэнитөр аһын мичаһ
һиэр наадалаах. Баһаһы
нэһилиэнэһэ, оттон сов-
хозка, бүтэһиниги оройуон
кыһинһар. Маһы совхоз,
сельсовет салһаһаччылар
үлэ быһаһыһтар киллэрэл-
лэрэ, аһаһ ирдиллэрэ
наада.

Билээхэ билиггн үгүс
этүгсэр ыччаттан үлэни
эр асардастын ирдэһин
хайысхатын тутууу кэ-
төр. Өсөө сорох совхоз-
тар салайааччыларда дө-
нүрүхтэһингэ көнүлээбэт,
бөлсөр сурахтара иһиллэр.
Итиппик быһыы сэмэлэ-
ниэх тустаах. Үлэһит
өйү-санаатын тоһонен
түмэбит, духовнай сай-
дылтын тоһонен үрдэтэ-
бит да сөмчөнөн киһиттан
улаахан көдүүүү тылаах-
таахкытын олох бэйэтэ
этэр. Оттон билиггн сов-
хоз производствотыгыар
үлэлээччилэр 70—80 ы-
рыһааннара эдэр ыччат.
Онон киһилэр эт хаан, об-
санаа, кийи быһыһыһын
сайдымдарыгыр ураты
болдомтоһу ууруохха.
Онуоха биһр суолуһун
киһилэр илтэг кэһириһин
толору туһалаахтык атаа-
ралларыгар усулуобуһаны
төрийин буолар. Маны
бары туһааннаах сала-
йааччылар, РКК, Кул-
турд дьыһаларын үлэһиттэ-
р болдомтоһо малалара
наада.

Е. ПОПОВ,

Муус
муостанан

10

ХОННОХТООХ КЫРЫНЫЫЛАР

Пенсионер үлэттэн уурайлыг хүнз үлэ хүнүүдэд үйлдүүдээр, пенсията ол хүнгээ диари талонор. Итгил үгүс бухгалтердар тутуслаттар. Пенсия

Сыаната
3 харчы.

„CO“ nopp.

Амери́на Холбо́хуутах Штатта́рын столица́тыг ССНП КН Генеральна́й секретара М. С. Горбачёв илгээ. Эндрюс аэропор́ткa самолёт тaбын аттыгaр нинини АХШ Госудaрствeннaй секретaрa Дж. Шульц, Үрүг дьнэ уоннa Холбо́хуутах Штaттaр Госудaрствeннaй депaртaмeнтaрын прeдстaвитeллэa эбaрдэлээгилэр.